

POVÍDÁNÍ O STARÉ POŠTĚ

(dokončení z minulého čísla)

Obr. 8 Pozorická Stará pošta po mnoha desetiletích opět svítí novotou

Obr. 9 Na vstupních dveřích je dodnes původní znak poštovní trubky

V minulém čísle jsme uvedli historii pozořické Staré pošty, objektu stojícího nedaleko Rousínova při bývalé slezské, později olomoucké silnici z Brna do Vyškova, Olomouce a dál do Slezska. Tuto poštu jsme dosud popsali z pohledu poštovní historického. V tomto pokračování pozornost Staré poště věnujeme z druhého, sběratelsky obecně častějšího hlediska, z pohledu poštovní provozního, který je zaměřen na vnější vzhled a vybavení listovních zásilek daného poštovního úřadu.

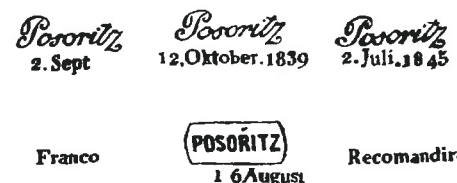
Doprovodné údaje na listovních zásilkách, zejména vyznačení místa podacího poštovního úřadu, bývaly u nás vpisovány zpočátku německy, případně módně francouzsky, jako na příklad von Brünn nebo de Brünn. Později, od roku 1839, bylo striktně nařízeno používat k tomuto účelu razítek, často rozmanitých tvarů a provedení, která zájímají právě sběratele. Pokusili jsme se shromáždit dosud známá razítka používaná na pozořické Staré poště od počátku její činnosti až do zrušení v roce 1879, a také následná razítka z let, kdy tento úřad po přechodu pracoval už v samotných Pozořicích.

Dosud nejstarším známým poštovním razítkem používaným na pozořické Staré poště v tzv. předznámkové době je jednořádkové razítko sestavené z versálků POSORITZ v černé barvě (obr. 10). Podle zachovaného poštovního dokladu z roku 1827 (obr. 11), kde je doplněno údajem dne a měsíce, bylo používáno ve 20. letech minulého století. Po něm následují razítka s ležatým písmem (kursivou) s textem Posoritz. Jako doplněk k těmto razítkům byla používána razítka doprovodná, uvádějící den a měsíc, případně i rok, a také doprovodná jednořádková razítka s textem Recomandirt (obr. 12) nebo Franco. Posledním razítkem z „předznámkové doby“ je razítko s textem POZOŘITZ, tentokrát s háčkem na R, provedené v blokovém písmu v zaobleném rámečku z tenké linky po stranách. Toto razítko se pak vyskytuje i na dopisech vyplacených rakouskými známkami I. emise (obr. 13).

Časově následujícím je jednokruhové razítko s německým textem POSORITZ, opět s háčkem nad R, mající uprostřed nastavitelné číselné označení dne a měsíce (obr. 14). Toto razítko je známé v černé nebo modré barvě. Bylo používáno i v poštovním úřadu přemístěném ze Staré pošty do Pozořic.

Dalším standardním, opět jednokruhovým razítkem, avšak již dvojjazyčným, je razítko mající

POSORITZ

Obr. 10 Razítka z předznámkového období

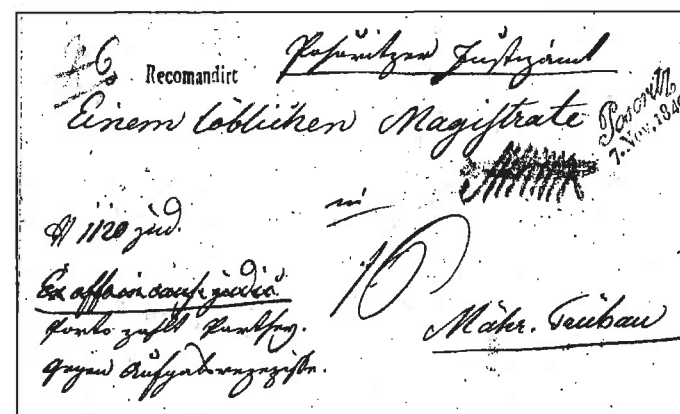
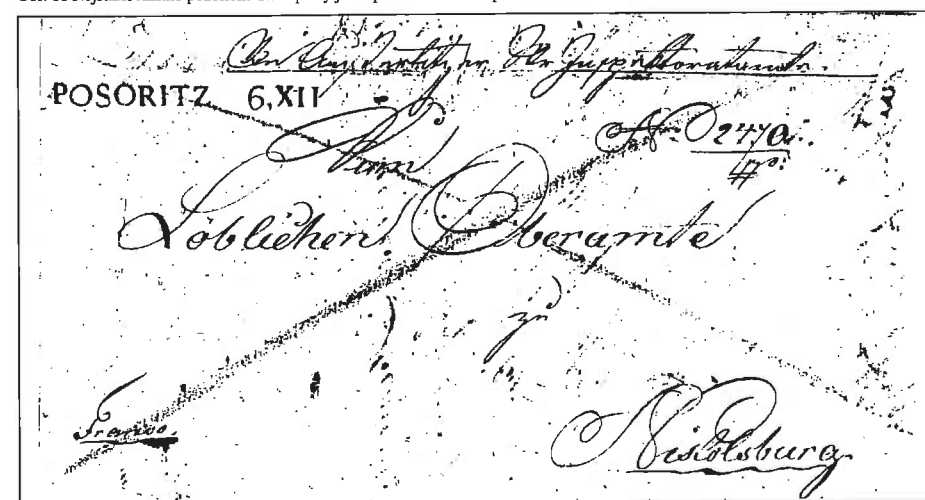
nahoře německy komolené POSORITZ a dole české POZOŘICE, uprostřed pak nastavitelné datum a zkratku vrocení. Toto razítko bylo používáno do konce minulého století. Následující razítka byla dvoukruhová, dvojjazyčná můstková, s českým textem POZOŘICE vlevo a německým textem POSORITZ, které byly nahoře odděleny ornamentální hvězdičkou a dole rozlišovacím znaménkem a nebo b v malých písmenech. V jejich můstkovém prostoru byla nastavitelná data. Tato razítka byla po vzniku republiky v roce 1918 „znárodněna“ charakteristickým způsobem ve dvojím provedení, tedy odstraněním německého textu.

Další československá můstková razítka s iniciálkami C.S.P. byla později vystřídána razítky bez těchto iniciál.

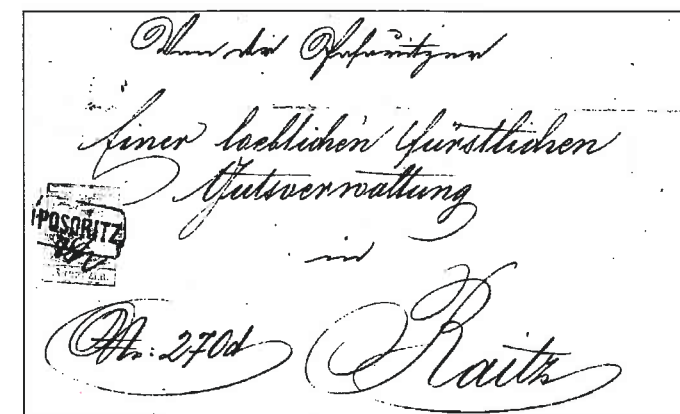
Poštovní materiál, shromážděný k ilustraci historie pozořické Staré pošty z pohledu poštovní provozního se snad dá přirovnat ke ztraceným a znovu nalezeným kamínkům, ze kterých skládáme pestrou mozaiku místa, které mnozí lidé už po desítky let mívají zcela bez povšimnutí. Jeho historie a význam jsou jim zcela neznámé. Náš příspěvek o pozořické Staré poště se tu objevuje vlastně poprvé. Snad si jej všimne aspoň někdo z mladých a probudí v něm hlubší zájem o historii svého kraje, obce, rodiště, domova. Vždyť důvěrná znalost míst, kde prožíváme většinu svého života, přece přináší velmi mnoho poučení, nevšedních znalostí a inspirace. K radosti a užitku z vědění by měla a při dobré snaze mohla patřit také oprávněná hrdost na své rodiště, kraj, vlast.

Budova pozořické Staré pošty, opuštěná v roce 1879, pak střídala majitele. Ne každý z nich byl movitý a ne všichni měli snahu tento historický objekt důstojně udržet v dobrém stavu. Stará pošta

Obr. 11 Nejstarší razítko pozořické Staré pošty již doplněné datem. Dopis z roku 1827

Obr. 12 Doprovodné razítko Rekomandirt na celistvosti odeslané 7. listopadu 1840

Obr. 13 Poslední razítko z předznámkového období na celistvosti z roku 1852 vyplacené rakouskou známkou I. emise

pustla a nezadržitelně chátala. Teprve zcela nedávno současný majitel, představitel společnosti POSTILION s r.o., přistoupil k rozsáhlé a nákladné generální opravě všech budov v areálu tohoto objektu. Přebudoval jej v atraktivní místo, poskytující řadu služeb velmi početným návštěvníkům slavkovského bojiště. Najdeme tu dobře vedenou kuchyň a jídelnu, v bývalých prostorách poštovního úřadu prodejnu suvenýrů a menší expozici se vztahem ke slavkovské bitvě, za staveními pak střelnici z předovek. K zajímavostem patří i původní hluboký sklep a bývalá stáj poštovských koní. I dnes jsou tu krásné koně, na kterých se můžete projet po okolní krajině. Až pojedete po staré silnici Brno – Rousínov – Vyškov, nezapomeňte, že je tu o jeden zajímavý objekt víc než tomu bylo ještě před nedávnem. Zastavení na pozořické Staré poště určitě za to stojí, a ani zdaleka nemusíte být filatelisty.

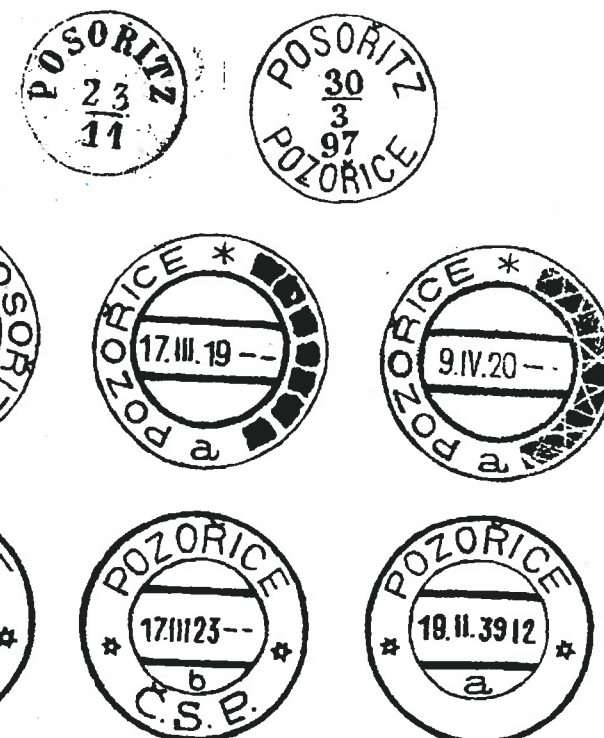
František Žampach – Vladimír Ustohal –
František Kopecký

Die Alte Post in Posoritz

Das Alte Postamt in der östlich von Brünn und unweit von Rousínov liegenden Gemeinde Pozořice (Posoritz) ist sehr berühmt wegen seiner Rolle in der Schlacht bei Austerlitz (Slavkov). Am Anfang dieser gewaltigen Begegnung von drei Armeen, der französischen, russischen und österreichischen, am 2. Dezember 1805, diente dieses Postgebäude dem russischen General Bagration und seinem Stab. Nach der siegreichen Schlacht übermachten hier der französische Kaiser Napoleon. Das Gebäude, viele Jahre ausser seiner ursprünglichen Bestimmung, wurde neulich renoviert. Erstmals wird hier die Geschichte dieser Alten Post geschildert und mit seltenen Poststempeln und Ganzstücken illustriert.

Pozořice Old Post-Office

An old post-office of the village of Pozořice, the recently re-nued building very many years out of its original purpose, is situated eastward of the town of Brno, Moravia, not far from the little town of Rousínov. It is very famous because of its role in the so called battle of Austerlitz. At the beginning of the huge clash of three armies that happened on 2nd Dec. 1805 the post building served as a headquarters of a Russian general Bagration. Emperor Napoleon, commander of the French army, spent the night there after his victorious clash with Russians and Austrians. The paper gives for the first time the story in general of the Old Post-Office illustrated by very rarely seen local handstamps and entires.

Obr. 14 Kruhová razítka známkového období

Obr. 15 Stará pošta zve k návštěvě

